

የኮቪድ-19 ክትባት የሆኑትን mRNA ክትባት (Pfizer/BioNTech, Moderna) የተመለከተ አጠቃላይ መረጃ

ክትባቱ ደህንነቱ እና ውጤታማ የተጠበቀ ነው?

በስዊዘርላንድ ውስጥ እያንዳንዱ ክትባት ጥቅም ላይ እንዲውል ፈቃድ ይፈልጋል። ለዚህ ዓላማ ለደህንነት ፣ ውጤታማነት እና ጥራት ከፍተኛ መስፈርቶችን ማሟላት አለበት።

የስዊዘር ቴራፒዩቲካል ምርቶች ኤጄንሲ የሆነው Swissmedic የኮቪድ-19 mRNA ክትባቶችን በጥልቀት በመመርመር አፅድቋል። እነሱ ደህንነታቸው የተጠበቀ እና ውጤታማ ናቸው። በሙከራ ጊዜ ክትባቱን በሺዎች የሚቆጠሩ ሰዎች ወስደዋል። እነዚህ ክትባቶች ፈቃድ ከተሰጣቸው ጀምሮ በቢሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች ተከትለዋል። እንዲሁም እድሜያቸው በገፋና ሥር የሰደዱ በሽታዎች ባሉባቸው ሰዎች ላይ ይህን እና ውጤታማ ናቸው።

ባለሙያዎቹ የክትባቶቹን ደህንነት እና ውጤታማነት መከታተላቸውን ቀጥለዋል። የክትባት ጥቅም ለሚያስከትሏቸው ጉዳዮች በግልጽ መብላጥ አለባቸው። ከዚያ በኋላ ብቻ ነው ክትባት በስዊዘርላንድ ውስጥ እንዲሰጥ የሚመከረው።

የት መከተብ እችላለሁ?

የፌዴራል መንግስት የክትባት ስትራቴጂ እና የክትባት ምክሮችን አዘጋጅቷል። ወረዳዎቹ ለክትባት ሃላፊነት አለባቸው። ክትባቱን የት ማግኘት እንደሚችሉ ለማወቅ ድረ ገጹን ወይም እርስዎ የሚኖሩበትን ወረዳ የመረጃ መስመር ይመልከቱ (www.foph-coronavirus.ch/cantons)። ወይም ዶክተርዎን ወይም ፋርማሲስትዎን ይጠይቁ።

ክትባቱን እንዲወስዱ የሚመክሩት እነማን ናቸው?

ዕድሜያቸው 12 ዓመትና ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች በሙሉ የኮቪድ-19 ክትባትን ከ mRNA ክትባት ጋር እንዲወስዱ እንመክራለን።

ይህ ምክንያት ሃሳብ በተለይ የሚመለከታቸው አካላት የሚከተሉት ናቸው፡-

- በተለይ ለኮሮና ቫይረስ ተጋላጭ የሆኑ ሰዎች (ስር የሰደዱ በሽታዎች ያሉባቸው ሰዎች፣ ዕድሜያቸው 65 ዓመትና ከዚያ በላይ የሆናቸው ሰዎችና ነፍሰ ጡር ሴቶች)፤
- በግል ኑሮ ወይም በሙያዊ አካባቢያቸው ከእነርሱ ጋር የቅርብ ንክኪ ያላቸው ሰዎች።

ዕድሜያቸው ከ5 እስከ 11 ዓመት ለሆናቸው ልጆች፣ የ Pfizer/BioNTech የልጅነት ክትባት እንዲሰጣቸው እንመክራለን።

የ mRNA ክትባቶችን መከተብ የሌለበት ማነው?

ለሚከተሉት ግለሰቦች የኮቪድ 19 ክትባትን ከ mRNA ክትባት ጋር አንመክርም፡-

- ለማንኛውም የክትባቱ አካል በተለይም ፖሊኢትሊን ግላይኮል (PEG) ከባድ የተረጋገጠ ወይም ትሮሜታሚን (TRIS) አለርጂ። ሌሎች የክትባት ዓይነቶችም አሉ። ያላቸው ግለሰቦች እባክዎ ከአለርጂ ባለሙያ ምክር ይጠይቁ
- ዕድሜያቸው ከ 16 ዓመት በታች የሆኑ ልጆች እና ጎረምሶች። እስከዛሬ ድረስ በዚህ ዕድሜ ላይ ስለ ክትባት በቂ መረጃ የለም።

እባክዎ ልብ ይበሉ፡ ከፍተኛ ትኩሳት አለብዎት? የሕመም ስሜት አለብዎት? ከሆነ የክትባት ቀጠሮዎን ለሌላ ጊዜ ያስተላልፉ። ክትባቱን በተቻለ ፍጥነት ያግኙ።

ነፍሰ ጡር ከሆኑ ወይም ለመጠነስ ብፈልግስ?

የመጠነስ ዕቅድ አለዎት? እንደዚያ ከሆነ፣ በተቻለ ፍጥነት ክትባቱን ይከተቡ። አሁን ነፍሰ ጡር ቢሆኑም ከመጸነስዎ በፊት ክትባቱን አልተከተቡም? እርግዝናዎ 12 ሳምንት ከሆነው ጊዜ ጀምሮ እንዲከተቡ እንመክራለን (ይህም ማለት ከ 3 ኛው ወር እርግዝና ጀምሮ ማለት ነው)። ይሁን እንጂ፣ በእርግዝናዎ የመጀመሪያ ወቅትም መከተብ ይቻላል።

ነፍሰ ጡር ከሆኑ ወይም ለመጠነስ ዕቅድ ካለዎትና ስለ ክትባቱ ጥያቄዎች ቢኖረዎት፣ የጤና እንክብካቤ ሰጪዎን ወይም አዋጅ ሐኪምዎን ያያክኑ።

ክትባቱ እንዴት ይሰጣል?

በላይኛው ክንድ ውስጥ መርፌ ይወጋሉ። ከመጀመሪያው ክትባት በኋላ፣ ለ15 ደቂቃ ያህል እዚያው ቆይተው ክትትል ይደረግልዎታል።

በምን ያህል ጊዜ መከተብ ያስፈልገኛል?

ብዙውን ጊዜ ለመሰረታዊ ክትባቶች ሁለት ዙር ክትባቶች ይወሰዳሉ። የመጀመሪያውን ክትባት ከወሰዱ ከአራት ሳምንታት በኋላ ሁለተኛውን ክትባት መውሰድ ይችላሉ።

ሁለቱንም ክትባቶች ይውሰዱ።

ቀደም ሲል የተረጋገጠ የኮሮናቫይረስ በሽታ ካለብዎት ብዙውን ጊዜ ለመሰረታዊ ክትባቶች mRNA አንድ ክትባት ብቻ ያስፈልግዎታል።

በሽታ የመከላከል ስርዓታቸው እጅግ ደካማ የሆኑ ተጋላጭ ሰዎች በልዩ ሁኔታ ይታያሉ፤ ከዶክተርዎ ጋር ይመክሩ።

ዕድሜያቸው 12 ዓመትና ከዚያ በላይ ለሆኑ ሰዎች በሙሉ፣ መሰረታዊ ክትባቱን ከወሰዱ ከ4 ወራት ጀምሮ የማጠናከሪያ ክትባት መውሰድ ይመከራል። (ይህን በራሪ ወረቀት ይመልከቱ፡ «የማጠናከሪያ ክትባት ከ mRNA ክትባት ጋር»).

ክትባቱ እንዴት ከበሽታ ይጠብቀኛል?

ሰውነትዎ ከኮቪድ-19 መከላከያ ይገነባል።

ይህ ከሁለተኛው ክትባት በኋላ አንድ ወይም ሁለት ሳምንት ያህል ይቆያል። ክትባቱ መከላከያዎን ያጠናክራል። ሰውነትዎ ቫይረሱን እንዲቋቋም ይረዳል። እርስዎ በከባድ የኮቪድ 19 የመያዝ ስጋትዎ በከፍተኛ ሁኔታ ይቀንሳል።

ይህን ማወቅ አስፈላጊ ነው፡- አሁን ያሉት የቫይረስ ዝርያዎች የተለያዩ

በመሆናቸው፣ ክትባት ከኢንፌክሽን እና መጠነኛ በሽታ የሚሰጠን የመከላከል አቅም መጠነኛና ለአጭር ጊዜ ብቻ ነው። ክትባቱን ቢከተቡም እንኳን በኮቪድ-19 ሊያዙ ይችላሉ።

ክትባቱ እንዴት እንደሚሠራ የበለጠ ዝርዝር መረጃ እዚህ ማግኘት ይችላሉ፡ www.foph-coronavirus.ch/mrna

ክትባቱ ለምን ያህል ጊዜ ይጠብቀዋል?

የmRNA ክትባቶች በሆስፒታል ውስጥ ተኝቶ መታከምን ከሚያስከትል ከባድ በሽታን በሚገባ ይከላከላሉ። ይሁን እንጂ፣ ይህ የመሰረታዊ ክትባቶች መከላከያ አሁን ባሉት የቫይረስ ዝርያዎች በፍጥነት ይቀንሳል። ዕድሜያቸው 12 ዓመትና ከዚያ በላይ የሆኑት ሁሉም ሰዎች መሰረታዊ ክትባት ከተጠናቀቀ በኋላ ከ4 ወራት ጀምሮ የማጠናከሪያውን ክትባት እንዲወስዱ እንመክራለን። የማጠናከሪያ ክትባቱ የከባድ በሽታዎችን መከላከያ አቅም የሚጨምርና የሚያራዝም ነው (*"የማጠናከሪያ ክትባት ከ mRNA ክትባት ጋር" የሚለውን በራሪ ወረቀት ተመልከቱ*)።

በክትባቱ ምክንያት በኮቪድ-19 ልዩነት እችላለሁን?

የለም። ክትባቱ ኮቪድ-19 አያስይዝም። በክትባቶቹ ውስጥ ምንም ኮርናቫይረስ የለም።

ቀደም ሲል በኮርና ቫይረስ ተይዬ ከነበረ መከተብ አለብኝን?

ክትባትን መውሰድ ቀደም ሲል በኮርናቫይረስ በሽታ ከተያዙ በጣም ጥሩ ሀሳብ ነው። የተረጋገጠ የኮርና ቫይረስ ኢንፌክሽን ከተከሰተ ከአራት ሳምንት ጀምሮ፣ አንድ የክትባት ዶዝ አብዛኛውን ጊዜ ለመሰረታዊ ክትባትነት በቂ ነው።

የጎንዮሽ ጉዳዮች አሉ?

ፈቃድ ከተሰጠ ጀምሮ፣ በርካታ ቢሊዮን ሰዎች እነዚህን ክትባቶች የተከተቡ ሲሆን፣ ያስገኙት ውጤትም ከስጋቶቹ እጅግ የላቁ ናቸው። ማንኛውም ክትባት የራሱ የሆኑ የጎንዮሽ ውጤቶች ሊኖሩት ይችላሉ። አብዛኛውን ጊዜ ከመጠነኛ እስከ መካከለኛ ደረጃ ያላቸው ሆነው በፍጥነት የሚያልፉ ናቸው። በጣም አልፎ አልፎ፣ ከባድ ያሉ የጎንዮሽ ውጤቶች አሉ። ለምሳሌ፣ ሰዎች mRNA የተባለውን የኮቪድ 19 ክትባት ከወሰዱ በኋላ ከባድ የሆነ የአለርጂክ ተከስቶባቸው ነበር። በጣም አልፎ አልፎ ቢሆንም፣ ክትባቱ በተወሰደ በ14 ቀናት ውስጥ የልብ ጡንቻ ወይም ከረጢት የማበጥ ችግር ተከስቶ ነበር። ይህም አብዛኛውን ጊዜ ቀለል ያለ በመሆኑ ሊታከም ችሎ ነበር። ዕድሜያቸው ከ30 ዓመት በታች በሆኑት ሰዎች ውስጥ፣ እንደዚህ ዓይነት የማበጥ ሁኔታዎች በተደጋጋሚ የተከሰቱት Moderna የተባለው ክትባት ከተወሰደ በኋላ ነበር። ስለዚህ፣ በተለይ ዕድሜያቸው ከ30 ዓመት በታች ለሆናቸው ሰዎች የ Pfizer/BioNTech ክትባት መስጠት ይመከራል። ቀጣዩ ሁኔታ ሁለቱንም ክትባቶች የሚመለከት ነው። የኮቪድ 19 መከላከያ ክትባትን መውሰድ የሚያስከትለው ስጋት በታዳጊዎች ላይ እንኳን ቢሆን በሽታው ከሚያስከትለው ስጋት የበለጠ ነው። በኮርና ቫይረስ መያዝ የልብ ጡንቻዎች ወይም የልብ ከረጢት ማበጥን ሊያስከትል ይችላል።

ከዚህ ውጭ ግን ከባድ የጎንዮሽ ውጤቶችን በተመለከተ ያልተለመዱ የጤና ሁኔታዎች የሉም። አንድ ሰው ክትባቱን ከተከተበ በጥቂት ወራቶች ውስጥ እንደዚህ ያሉ የጎንዮሽ ጉዳዮችን ይጠብቃል። ኤክስፐርቶች ሊሆኑ የሚችሉ ምልክቶችን በቅርበት ይከታተላሉ።

ሊከሰቱ የሚችሉ የጎንዮሽ ጉዳዮች የትኞቹ ናቸው?

- የተከተቡበት ክንድዎ ላይ ያለው ቦታ ቀይ ፣ ህመም ፣ ወይም ያብጣል።
- ራስ ምታት
- ድካም
- የጡንቻ እና የመገጣጠሚያ ህመም
- እንደ ብርድ ብርድ ማለት፣ ትኩሳት ወይም ትንሽ ትኩሳት ያሉ አጠቃላይ ምልክቶች

እነዚህ የጎንዮሽ ጉዳዮች ብዙውን ጊዜ ከክትባት በኋላ ይከሰታሉ። ሰውነት ከበሽታው የመከላከል አቅም እየገነባ መሆኑን ያሳያሉ።

የአለርጂ ችግር በሚከሰትበት ጊዜ ለምሳሌ ክትባቱን ከወሰዱ በኋላ ወዲያውኑ አብዛኛውን ጊዜ ግን ክትባቱ በተሰጠ በ2 ሳምንታት ውስጥ ከባድ እብጠት ፣ መቅላት ፣ ማሳከክ ወይም የትንፋሽ እጥረት አለ። የማዮካርዲያል የተለመዱ ምልክቶች የደረት ሕመም፣ የትንፋሽ ማጠር እና የልብ በፍጥነት መምታት ናቸው። እንደዚህ አይነት ምልክቶች ከታዩ ወዲያውኑ ይከተርዎን ያነጋግሩ።

የጎንዮሽ ጉዳዮች ለምን ያህል ጊዜ ሊቆዩ ይችላሉ?

የጎንዮሽ ጉዳዮች ብዙውን ጊዜ ከጥቂት ቀናት በኋላ ያበቃሉ። ከሳምንት በኋላ አሁንም የጎንዮሽ ጉዳዮች አሉዎት? እየተባባሱ ነው? ወይስ ተጨንቀዋል?

እንደዚያ ከሆነ፣ ይከተርዎን ወይም የጤና እንክብካቤ ባለሙያዎን ያነጋግሩ።

የክትባቱን ወጪ የሚሸፍነው ማነው?

ክትባቱ ለእርስዎ የሚቀርበው በነጻ ነው። የጤና ኢንሹራንስ ኩባንያው የክትባቱን የተወሰነ መጠን ይከፍላል። ቀሪውን ደግሞ የፌዴራል መንግስትና ድርጅቱ ይከፍላሉ።

ክትባቱ በፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ነው?

አዎ። ስዊዘርላንድ ውስጥ የሚሰጥ ክትባት በፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ነው።

ተጨማሪ መረጃ ከየት ማግኘት እችላለሁ?

ስለ ኮቪድ 19 ክትባት ተጨማሪ መረጃ ለማግኘት፣ የ BAG ድረ ገጽን መጎብኘት ይችላሉ።

www.foph-coronavirus.ch/vaccination

ወይም ይከተርዎን ይጠይቁ።

ወይም በፋርማሲያ።